

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับข้าราชการที่ต่ออายุราชการ

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือที่ นร ๐๕๐๗/๖๓๕๘ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อเกี่ยวกับการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สำหรับข้าราชการที่ต่ออายุราชการ สรุปความได้ว่า มหาวิทยาลัยศิลปากรได้มีหนังสือหาข้อไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับแนวทางในการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ระดับรองศาสตราจารย์ขึ้นไป เมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในสิ้นปีงบประมาณอาจให้รับราชการต่อไปได้จนถึงสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์ ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ว่าจะนับเวลาราชการต่อเนื่องเพื่อขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสายสะพายต่อไปได้หรือไม่ ใน ๒ กรณี คือ

๑. กรณีผู้ที่เกษียณอายุราชการในสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๔๖ และสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๔๗

๒. กรณีผู้ที่ได้รับคำสั่งให้รับราชการต่อไปโดยมิได้เกษียณอายุราชการ

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว มีความเห็นดังนี้

๑. หลักเกณฑ์การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ ข้อ ๑๙ (๓) ประกอบบัญชี ๗ ทำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฯ กำหนดให้ต้องมีระยะเวลารับราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับราชการจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ตามนัยดังกล่าว กำหนดระยะเวลา ๕ ปีสำหรับการเสนอขอพระราชทานเลื่อนขั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการที่บรรจุกลับเข้ารับราชการ จึงต้องเริ่มนับระยะเวลาใหม่ตั้งแต่วันที่บรรจุกลับเข้ารับราชการ ดังนั้น กรณีนี้ซึ่งเป็นกรณีที่ข้าราชการพ้นจากราชการเพราะเหตุเกษียณอายุในสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๔๖ หรือสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๔๗ หากส่วนราชการ (สถาบันอุดมศึกษา) มีความประสงค์จะให้ผู้ที่ได้ออกจากราชการดังกล่าวกลับเข้ารับราชการ เพื่อทำหน้าที่สอนหรือวิจัยต่อไปได้จนถึงสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์ ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ก็จะต้องดำเนินการต่อเวลา

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๕๐๑/๐๑๑๓ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ราชการหรือมีคำสั่งบรรจุกลับเข้ารับราชการ ในกรณีเช่นนี้ จะต้องเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่คำสั่งให้รับราชการต่อไปได้หรือวันที่บรรจุกลับเข้ารับราชการ และไม่สามารถนำระยะเวลาราชการหรือระยะเวลาการเลื่อนขั้นตราก่อนเกษียณอายุราชการมานับรวมกับระยะเวลาภายหลังจากวันบรรจุกลับเข้ารับราชการ จนกว่าจะพ้นเวลา ๕ ปีบริบูรณ์ เพื่อขอพระราชทานเลื่อนขั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ซึ่งหากส่วนราชการเจ้าสังกัดพิจารณาเห็นว่าข้าราชการผู้นั้นเป็นผู้ที่มีผลงานความดีความชอบดีเด่นก็อาจเสนอขอพระราชทานให้เป็นกรณีพิเศษได้โดยระบุความดีความชอบให้เห็นเด่นชัดว่า ได้กระทำความดีความชอบอันเป็นประโยชน์ยิ่งประการใดเมื่อใด และได้ผลดีอย่างไร ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๑ (๓) และข้อ ๑๒ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว

๒. สำหรับผู้ที่ได้รับคำสั่งให้รับราชการต่อไปจนถึงสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์ โดยมีได้เกษียณอายุราชการเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ นั้น โดยข้อเท็จจริงแล้วข้าราชการดังกล่าวได้รับการต่อเวลาราชการและได้รับราชการติดต่อกันกับวันสิ้นปีงบประมาณที่ข้าราชการผู้นั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์โดยต่อเนื่อง ดังนั้น จึงสามารถนับระยะเวลาการเลื่อนขั้นตราต่อเนื่องจากเดิมได้โดยไม่ต้องเริ่มนับใหม่ กล่าวคือ นำระยะเวลาราชการหรือระยะเวลาการเลื่อนขั้นตราก่อนเกษียณอายุราชการมานับรวมกับระยะเวลาภายหลังจากวันที่ให้รับราชการต่อไปเพื่อขอพระราชทานเลื่อนขั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงขอหารือว่าความเห็นของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ ประการใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวรวมทั้งได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และมหาวิทยาลัยศิลปากร) แล้ว เห็นว่า เครื่องราชอิสริยาภรณ์ เป็นเครื่องหมายแห่งเกียรติยศ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณชนโดยรัฐบาลขอพระราชทาน เพื่อเป็นบำเหน็จความชอบและเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูงแก่ผู้ได้รับพระราชทาน ในการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่บุคคลใดให้พิจารณาโดยรอบคอบว่าบุคคลนั้นได้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณชนจนถึงขนาดจะได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ โดยมีใช้พิจารณาเพียงแต่ตำแหน่ง ระดับ ชั้น ชั้นยศ หรือครบกำหนดระยะเวลาที่จะขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้เท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลที่ได้รับพระราชทานภาคภูมิใจในเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานอย่างแท้จริงว่าเครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูง ซึ่งการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใด ขั้นตราใด แก่บุคคลใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย

พ.ศ. ๒๕๓๖ และบัญชีท้ายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีนี้ กรณีตามปัญหาที่หาหรือสามารถแยกพิจารณาได้ เป็น ๒ กรณี คือ

๑. กรณีข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ระดับรองศาสตราจารย์ขึ้นไปที่เกี่ยวข้องอายุราชการในสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๔๖ และปีงบประมาณ ๒๕๔๗ และต่อมาได้รับคำสั่งให้รับราชการต่อไป การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ในกรณีนี้ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๙^๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ ที่กำหนดคุณสมบัติของข้าราชการที่พึงได้รับการพิจารณาขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือจะขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เลื่อนชั้นตราต้องมีระยะเวลารับราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์นับตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับราชการจนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ประกอบกับบัญชี ๗ ท้ายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวลำดับ ๗ ที่กำหนดให้ข้าราชการระดับ ๙ จะเลื่อนชั้นตราเป็นสายสะพายหรือเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชั้น ม.ว.ม. ได้จะต้องได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชั้น ป.ช. มาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ ฉะนั้น การนับเวลาราชการติดต่อกันเพื่อขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทยสำหรับข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีตำแหน่งระดับรองศาสตราจารย์ขึ้นไปที่เกี่ยวข้องอายุราชการในสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๔๖ และสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๔๗ ซึ่งได้รับการต่อเวลาราชการเพื่อทำหน้าที่สอนหรือวิจัยต่อไปจนถึงสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์ ตามมาตรา ๗๒^๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ

^๑ ข้อ ๑๙ การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้เป็นไปตามกำหนดระยะเวลาดังต่อไปนี้

๑.๑

๑.๑

(๓) ข้าราชการต้องมีระยะเวลารับราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปีบริบูรณ์ นับตั้งแต่วันเริ่มเข้ารับราชการ จนถึงวันก่อนวันพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาของปีที่จะขอพระราชทานไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน ส่วนผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนทหารหรือโรงเรียนตำรวจให้นับเวลาราชการตั้งแต่วันขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการหรือวันเริ่มเข้ารับราชการตำรวจ แล้วแต่กรณี ในระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน

๑.๑

๑.๑

^๒ มาตรา ๗๒ ภายใต้อายุครบหกสิบปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ มิให้นำมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับและให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ระดับรองศาสตราจารย์ขึ้นไปเมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในสิ้นปีงบประมาณ อาจได้รับราชการเพื่อทำหน้าที่สอนหรือวิจัยต่อไปได้จนถึงสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ ก.พ.อ. กำหนด

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๐๗ และข้าราชการครูตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ได้ออกจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

พลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ นั้น จึงเป็นกรณีที่ปรากฏว่าข้าราชการผู้นั้นได้พ้นจากการเป็นข้าราชการไปแล้วนับแต่เกษียณอายุจนถึงวันที่ได้รับคำสั่งให้รับราชการต่อไป ดังนั้น การนับระยะเวลารับราชการติดต่อกันของผู้นั้นจึงได้ขาดตอนไปแล้ว กำหนดระยะเวลารับราชการ ๕ ปี เพื่อขอพระราชทานเลื่อนขั้นตราเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการที่ได้รับคำสั่งให้รับราชการต่อไปในกรณีนี้ จึงต้องเริ่มนับระยะเวลาใหม่ตั้งแต่วันที่มิได้รับคำสั่งให้รับราชการต่อไป อย่างไรก็ตามในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวก็สามารถดำเนินการได้หากพิจารณาเห็นว่าผู้นั้นเป็นผู้ที่มีผลงานความดีความชอบดีเด่นก็อาจเสนอขอพระราชทานให้เป็นกรณีพิเศษ โดยระบุความดีความชอบให้เห็นเด่นชัดว่าได้กระทำความดีความชอบอันเป็นประโยชน์ยิ่งประการใด เมื่อใดและได้ผลดีอย่างไร ตามข้อ ๑๑ (๓)^๓ และข้อ ๑๒^๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว

ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ ทั้งนี้ จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่ ก.พ.อ. กำหนดตามวรรคหนึ่งมีผลใช้บังคับ

สำหรับข้าราชการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองที่พ้นจากราชการเพราะเกษียณอายุ และได้รับคำสั่งให้รับราชการต่อไป ถ้าก่อนออกจากราชการเป็นผู้ที่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้ผู้นั้นมีสภาพเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการต่อไป และในการออกจากราชการนั้น ถ้าเป็นผู้รับบำนาญให้ได้รับบำนาญตั้งแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้รับราชการต่อไปรวมทั้งให้คืนเงินสะสม เงินสมทบ เงินประเดิม เงินชดเชยและผลประโยชน์ของเงินดังกล่าวที่ได้รับไปแก่กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้รับราชการต่อไป แต่ถ้าเป็นผู้รับบำเหน็จ ให้คืนเงินบำเหน็จ เงินสะสม เงินสมทบและผลประโยชน์ที่ได้รับจากเงินดังกล่าวแก่ทางราชการและกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้รับราชการต่อไป

สำหรับข้าราชการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ซึ่งได้รับคำสั่งให้รับราชการต่อไป ถ้าก่อนออกจากราชการเป็นผู้ที่อยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ให้ผู้นั้นอยู่ในบังคับของพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ต่อไป และในการออกจากราชการนั้นถ้าเป็นผู้รับบำนาญ ให้ได้รับบำนาญตั้งแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้รับราชการต่อไป แต่ถ้าเป็นผู้รับบำเหน็จ ให้คืนบำเหน็จแก่ทางราชการภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้รับราชการต่อไป

ข้าราชการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองซึ่งได้รับคำสั่งให้รับราชการต่อไป ให้มีสิทธิได้นับเวลาราชการตอนก่อนออกจากราชการต่อเนื่องกับการรับราชการต่อไป เพื่อประโยชน์ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

^๓ ข้อ ๑๑ การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะเสนอปิดติดกันมิได้ เว้นแต่กรณีดังนี้

๑.๑๑

๑.๑๑

(๓) เป็นการขอพระราชทานแก่ผู้กระทำความดีความชอบดีเด่น กล่าวคือ ปฏิบัติหน้าที่ผาอันตรายนอกเหนือหน้าที่เพิ่มขึ้นเป็นพิเศษ ซึ่งเป็นงานสำคัญยิ่งและเป็นผลดีแก่ราชการหรือสาธารณชน หรือคิดค้นสิ่งหรือวิธีการอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ประเทศชาติได้เป็นผลสำเร็จ โดยให้ระบุความดีความชอบให้เห็นเด่นชัดว่าได้กระทำความดีความชอบอันเป็นประโยชน์ยิ่งประการใด เมื่อใดและได้ผลดีอย่างไร

^๔ ข้อ ๑๒ การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จะเสนอเลื่อนขั้นตราก่อนครบกำหนดระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้มิได้ เว้นแต่เป็นกรณีตามข้อ ๑๑ (๓)

๒. กรณีข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ระดับรองศาสตราจารย์ขึ้นไปและเป็นผู้ที่ได้รับคำสั่งให้รับราชการต่อไปจนถึงสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์โดยมิได้ออกจากราชการตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการเพราะเหตุเกษียณอายุเมื่อสิ้นปีงบประมาณที่ผู้นั้นมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ กรณีนี้โดยข้อเท็จจริงข้าราชการดังกล่าวได้รับคำสั่งให้รับราชการต่อไปและได้รับราชการติดต่อกันจนถึงวันสิ้นปีงบประมาณที่ข้าราชการผู้นั้นมีอายุครบหกสิบห้าปีบริบูรณ์โดยต่อเนื่อง ดังนั้น การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จึงสามารถนับระยะเวลาการเลื่อนขั้นตราติดต่อกันจากเดิมได้โดยไม่ต้องเริ่มนับใหม่

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙